

LOPIAN (31) *sb m*

o jasne, a pochylone (w tym w a 1 r. błędne znakowanie).

sg N łopiãń (18). ◇ G łopiãnu (7). ◇ A łopiãń (1). ◇ I łopiãń(e)m (5).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

bot. *Arctium lappa* L., łopian większy (Rost); Roślina dwuletnia z rodziny złożonych (*Compositae*)

o dużych sercowatokręglych liściach i kwiatostanach w postaci kulistych koszyczków z haczykowato zagiętymi na szczycie łuskami okrywy. Roślina ruderalna, mięsisty korzeń używany w lecznictwie, łopuch; *lappa* Murm, *Mymer*¹ *Mącz*, *Calep*, Cn; *persolata* *Calep*, Cn; *personata* *Mącz*, Cn; *bulapathum*, *lapathos* *Mącz*; *alapathus*, *hippolapathum*, *lapathum* *Calep*; *persoluta*, *persolutum*, *prosopites* Cn (31): *Lappa*, Klet Rzep albo łopyan. *Murm* 115; *Mymer*¹ 18; *FalZioł* V 97v, 109v; Goleni łoby potłukł/ więc łopyanu łzuka *RejWiz* 66v; Ale kiedy przed czałem ledá czym záwiną [wrzód]/ Zgoi to y łopianem/ á czałem lipiną. *RejWiz* 190v, 93v; *Bulapathum*, *Lopiãń*/ Herba quae etiam dicitur *Lapa maior*, Nam *Lapa minor*, Rzep. *Mącz* 27d, 184a, 184b, 293b [2 r.]; łopianu iey wboty násćiel/ á zámąż iey doradz/ będącie zdrowá. *SienLek* 116, 8v; *RejPos* 305; *Calep* 48a, 581b, 791a.

W połączeniach szeregowych (3): Bo tám rychley pokrzywy/ ieżyny/ á łopian Naydzyefz/ niżli Rozmáryn *RejWiz* 56; OŚwięćże nam pokrzywy/ miły dobry popie/ Także *Lopian* z *Bylicą*/ á ktemu *Konopye* *RejZwierz* 107v; *RejZwierc* 17.

W porównaniu (1): Tákże też iáko rydlem/ rufzay przyrodzenia/ [...] Niech ták płono nie leży/ by *Lopian* s *Pokrzywą*/ Miałci márnie zágłufzyć/ náturę cnotliwą. *RejZwierz* 138v.

Zestawienie: »wielki łopian« = *hippolapathum*, *lappa*, *persolata* *Calep* (3): *Lappa* – Wielki łopiãń, item rzepik. *Calep* 582a, 483a, 790b.

Szereg: »łopian a (ani) pokrzywa; łopian z pokrzywą« [szyk 3:2] (2;3): *RejWiz* 78; [chłop łakomy] Tákżeć iedno *Pokrzywy*/ á z *lopyanem* wárzy/ Aż fie potym kto iny/ po nim w gębę [párzy. *RejZwierz* 116, 138v; *RejPos* 220; *Azałz* lepiej iżci łopian pod okny śmierdzi á pokrzywá cie párzy/ niżlibyś co inego ná to mieyłce poładził? *RejZwierc* 107v. [Ponadto w połączeniach szeregowych 2 r.].

W przen (2) : Bo oto poźli dla [pułtołżenia/ *Micraim* zgromadzi ie/ Mof pogrzenie ie/ (domy) roskółzne dla śrebrá iych pokrzywá odziedziczy/ łopian w namiećiech iych [*lappa in tabernaculis eorum*]. *BudBib* Os 9/6.

Szereg: »łopian a pokrzywa« (1): Tákże theż y bączny człowiek w káżdych przypadkoch swoich iście ma wważáć co łopian á co pokrzywá. *RejZwierc* 17.

Synonimy: łopuch, rzep, rzepik.